

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 6

Naročnina znaša:
celoletna . . . K 4.—
poluletna . . . K 2.—
četrtna . . . K 1.—

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 5.

V Ljubljani, dne 4. februarja 1916.

Leto IX.

Ko se konča vojska...

Topovi buče še povsod. Nihče ne more pač vedeti, koliko časa bo še divjala vojska in kakšne žrtve bo še nalogala. Upamo trdno, da zmaga naše orožje, da ne izkrvavimo, da nas gospodarsko ne uničijo in da oslabimo svoje sovražnike in da zmagamo mi. Kljub temu kaže, da obravnavamo že zdaj, kako naj se celijo rane, ki jih zadaja vojska.

Na razvoj prebivalstva vpliva umrljivost, rojstva in preseljevanje. Po vojski se posredno pomnoži umrljivost, a čutilo in že se čuti tudi, da pada umljivo število rojstev.

V nemško-francoski vojski l. 1870/71 so Nemci izgubili primeroma malo ljudi, toliko, kolikor jih umre v dveh letih. Kadar se pa objavijo številke o krvavih izgubah vojske l. 1914/15, bodo pač največje, kar jih pozna povestnica vojska. Narodno gospodarstvo bo zadelo zato, ker je padlo veliko mladih moških. Tudi potem, ko se bo že sklenil mir, smrtna kosa še ne bo počivala: mrtli bodo bolj kot v mirnih časih ranjenci, oslabei po naporih in boleznih. Medicinska znanost bo pač šele pozneje dognala, v koliko je vplivala vojska na matere in če bodo med vojsko rojeni otroci zapuščenih mater krepki in zdravi.

Računati moramo, da bo tudi, ko se konča vojska, umrljivost višja. Storit se mora vse, da se omeji umrljivost. V vojski sami se sicer vse stori, da omeji umrljivost. Države in zasebniki store pač vse že med vojsko, da omeji umrljivost, a tudi po končani vojski se bo moralo skrbeti za žrtve vojske.

Skrbeti se bo moralo posredno za to, da se ne poviša umrljivost po splošni dobroti: preskrbi z živili, skrbi za otroke in za dojenčke. Pri nas se je tozadevno že nekaj storilo, a več so že storili Francozi, ki so ustanovili izvrstno organizacijo v obrambo otrok vojske, kar se je že izkazalo, ker je v Parizu padlo število mrtvih rojstev in umrljivost otrok.

Glede na umrljivost otrok nas čaka v Avstriji še zelo obširen delokrog. Umrljivost pri nas znaša nad 20 odstotkov, v Nemčiji 15, v Franciji 13 in v

Angliji 11 odstotkov. Poleg skrbi za splošen gospodarski napredek lahko za matere veliko storimo, da jim preskrbimo zdrava stanovanja, da se boljše preskrbi za zdravniško pomoč, s poukom, z dobrim svetom in tudi z dejansko pomočjo. Večja skrb kot dozda se mora posvetiti tudi največjim revčkom: nezakonskim otročičkom, da postanejo vrli člani človeške družbe.

Povišanje umrljivosti, kakor je tudi samoposebi žalostno, pa le ni najžalostnejša prikazen in največja nevarnost. Stvar je taka, da se umrljivost polagoma vzravna in da pade zopet na redno srednjo mero.

Bolj kakor na umrljivost, vpliva vojska na rojstva otrok. Ne more se niti dvomiti, da bo Francija najbolj udarjena. V zadnjih desetletjih so v tej deželi, kjer je ljudstvo že tudi na kmetih pokvarjeno, komaj vzdržali prebivalstvo na trajni višini, ker je umrlo več ljudi, kolikor jih je bilo rojenih. Vojska je pa požrla vsaj 5 odstotkov, če ne več, mož.

Pri nas in v Nemčiji ljudstvo še ni tako pokvarjeno, da se nam je bati znižanja prebivalstva vsled strahu staršev pred otroci, a umalopoštevati pa le ne smemo, da se po vojski gotovo tudi znižajo rojstva. Žalibog, saj se je umetno preprečevanje rojstev vsled izvestne umazane kupčije, prikrito seveda, (tudi v slovenskih listih!) posebno po velikomestnih listih med inserati priporočalo a tudi gotovi znanstveniki so nastopili pred izbruhom vojske za to, naj se starši rojstev izogibajo. Posledice tudi niso izostale. V zadnjih letih pred vojsko se je znižalo število rojstev tako v Nemčiji kakor pri nas. Pribijmo: proti temu žalostnemu dejstvu je nastopila le katoliška cerkev: škofje in duhovniki. Zdaj se pečajo s to stvarjo tudi znanstveniki, ki ne stojijo na temelju načel krščanske etike.

Vojska sama bi pač veliko na znižanje rojstev ne vplivala, ker bi to, kar odpade med vojsko, se hitro vzravnilo. Ampak pomisliti moramo, da se na tisoče mož ne vrne več domov. Zakonov je na tisoče in na tisoče zrušenih. Na tisoče mladih src ne bije več, rodbin še ti mladi možje niso ustanovili. Na tisoče bo tudi invalidov: mož brez rok in nog, ki se morebiti zato ne bodo pože-

vili. Pričakuje se, da se bo sklenilo po vojski manj zakonov, a ne radi vojskih izgub, marveč ker bo vojska ljudi oslabila in radi draginje, ki tudi po vojski ne bo prenehala.

Koliko bodo vplivali manj sklenjeni zakoni na število rojstev, ne moremo naprej v številkah ceniti.

Proti padcu rojstev se mora vplivati na dve strani: izboljšati se mora pravica ljudstva in mu gospodarsko pomagati.

Na izboljšanje pravice država naravnost seveda ne vpliva veliko. Tudi se ne more statistično dognati. Svobodomiselnih znanstvenikov, ki zdaj opozarjajo na to nevarnost, upajo, da bo idealizem ljudstvu vrnila vojska, ampak v tem se motijo, če mislijo, da se povrne ljudstvo splošno do etičnih in moralnih splošno priznanih načel, ki temelje v krščanstvu. Le idealno krščanstvo ozdravi kvarno nenravno in v prvi vrsti katoličanstvo. Tudi državna cenzura more pomagati. Rdečila bi ne smela štediti posebno državna pravdnitva v velikih mestih na vrsto posebnih inseratov, ki se pojavljajo včasih tudi v slovenskih listih.

Država, tako priporočajo znanstveniki, bo morala pač vse storiti, da zlažja sklepanje zakonov v zgodnji mladosti že. Seveda gospodarsko mora postati rod trdnjši, kakor je bil in kakor je.

Znani znanstvenik Naumann zahteva v svojem delu »osrednja Evropa«, naj se država pri svojih nastavljenjih ozira na tiste, ki imajo veliko otrok in da se otrokom ne bo godilo slabše, kot staršem.

Vdovam padlih in umrlih vojakov in sploh vdovam naj bi se ne ustavile njih pokojnine, če se zopet omože. To namreč škoduje, ker se vdove rade zopet ne omože, če izgube pokojnine in razne preskrbnine, kar tudi v pravem oziru kvarljivo vpliva. Samci, državni uslužbenci in uradniki, naj bi plačevali davek. Občine in dežele naj bi uravnale plače svojim nastavljenjem po zgledu države. Šola naj bi šla tudi na roke staršem z veliko otroci, ki naj bi bili oproščeni šolnine in naj bi se podpirali z učili. Sploh pa stojimo krščansko socialni delavci in delavke na načelu, naj

bo pouk v vseh državnih in deželnih in občinskih šolah brezplačen.

Priporočajo se dalje, naj se uvede v šolah skupno kosilo, kar priporočajo nekateri v vseh državnih, občinskih in v zasebnih podjetjih. Misel sama pač ni slaba in stara, posneta po navadah starih, morebiti boljših časih, kot so sedanj. Priporočajo tudi, naj se ustanovi osrednja šolska zaloga obleke, kar bi pač stalo veliko, a bi cene otroških oblek znižalo.

Poleg hrane in obleke bi se moralo za otroke v mestih skrbeti tudi za potrebno razvedrilo in za otroške izlete, ki bi trajali v počitnicah po več dni.

Za prebivalstvo se bo moralo tudi po vojski skrbeti za živež. Ni izključeno, da ostane preskrba z moko in s kruhom državni monopol.

Na naše kraje pride v poštev tudi vprašanje izseljevanja. V Nemčiji se pred vojsko niso veliko izseljevali, pri nas pa hudo. Po sedanjih postavah omejuje izseljevanje le brambna dolžnost. Vojaški krogi delajo že zdaj na to, naj se izseljevanje omeji, ampak slabe gospodarske razmere doma so gonile naše ljudi preko oceana. Na tisoče in na tisoče naših ljudi je v Ameriki, pred vojsko pa je Lah delal pri nas in jemal zaslužek našim ljudem in vohunil, kolikor se mu je ljubilo. Če si zabavljaj čez to, si moral gledati, da te niso zaprli. To se mora izpremeniti. Domači ljudje moramo dobiti delo in jelo doma. Zdaj je odrezane na tisoče in na tisoče naših vojakov v Združenih državah od naše armade; na tisoče jih je pa zaprtih v koncentracijskih taborih naših sovražnikov. Naši možje v Ameriki niso izgubljeni samo vojski, marveč se tudi navzamejo sovražnosti proti lastni domovini. V Ameriki prevladuje angleški živelj, ki prekvasi vse druge. To smo sicer vedeli že prej in opozarjali na to, zdaj se ta reč še bolj

pozna. Nastop proti znanemu Sakserju v Newyorku nam pove, kam padejo naši ljudje v Ameriki. Ljubezen do skupne stare domovine vzdržuje med našimi vojaki v Ameriki le katoliška slovenski duhovščina.

Razvoj sedanje vojne nam kaže, kje naj se po vojski naseljujejo naši ljudje: na Balkanu in v bližnjem Orientu. Delalo se je to med nami že prej, a pravega zmisla za to med avstrijskimi državniki ni bilo. Veseli nas zato, ker zdaj kažejo to sploh avstrijski znanstveniki.

Priporočajo ravno ti znanstveni krogi tudi, naj se omeji izseljevanje v Ameriko s kmetov in dovoli le, če puste doma izseljenci rodbino in zemljo. Zahtevajo, naj se izpremene postavbe v tem zmislu umlhw bfsk rdgo umlh um z delavsko zahtevo, naj se sme iskati delo in zaslužek prosto, a izseljevanje v Ameriko po vojski se bo gotovo omejilo, ker najbrže tudi Amerika, ki stoji precej odkrito, dasi hinavsko, na strani naših sovražnikov, ki jih preskrbuje z vsemi vojnimi potrebami, najbrže tudi ne bo dopuščala naseljevanju naših ljudi, ki ga je že itak zavirala.

Iz angleškega delavskega gibanja.

Vsak dan prinaša nove slike o razpoloženju v najmogočnejšem delavskem gibanju v Evropi — v velikih angleških organizacijah. V začetku vojne so stala vsa strokovna društva na Angleškem edina in sklenjena proti vojni in njenim povzročiteljem kapitalistom. A položaj se je kmalu izpremenil. Vlada se je začela z delavci pogajati in jim priznala dalekosežne privolitve. Uljudnost zahteva uljudnost in tako so tudi strokovna društva in njih zastopniki

odjenjali v vprašanju žensk in nedoletnih. Prijateljstvo je šlo dalje in dne 19. maja 1915. je naznanil Asquith v spodnji zbornici ustanovitev koalicijskega ministrstva, v katerem so bili trije zastopniki delavske stranke: Henderson, Brace in Roberts. Tako je postala za časa burske vojne ustanovljena delavska stranka važna skupina vladne stranke, ki je šele z 39 delavskimi in 74 irskimi glasovi dosegla večino.

Sedaj je prišla vojaška dolžnost in Asquith se je živo zavzel zanjo. Delavska stranka je sklenila, da v zmislu želja velikih skupin nastopi proti vojaški dolžnosti. (Veliki krogi angleške delavske stranke tudi danes še stojijo na tem stališču). Trije delavski ministri so radi tega stališča delavske večine podali ostavko, katere pa kralj, ki je bil dobro poučen o pravem razpoloženju v parlamentarni skupini delavske stranke, ni sprejel. Medtem se je vršilo v spodnji zbornici prvo glasovanje: predloga je bila sprejeta. Ravno tako v drugem branju. Vmes se je moralo za kulisami pridno patlati, kajti brez prave utemeljitve so Henderson, Brace in Roberts umaknili svojo demisijsko in obdržali svoje portfelje. Kaj pomagajo tu vsi sklepi na konferencah strokovnih organizacij, ki so se, kakor znano, še-le pred kratkim zopet z veliko večino izrekle proti vojaški dolžnosti. Sicer je pa bila vojaški predlogi itak zagotovljena večina in je bila tudi v tretjem branju z veliko večino sprejeta. Kljub nasprotstvu delavskih krogov proti vojaški dolžnosti pa ni gotovo, kako se bo delavstvo nazadnje odločilo. Saj so te dni na občnem zboru delavske stranke z 1.502.000 glasovi proti 60.000 sprejeli resolucijo, v kateri se je zbor zavezal, da bo vlado kolikor le mogoče podpiral pri nadaljevanju vojne. Pa naj se odloči angleško de-

Janez Cezar.

(Konec.)

Odkar je prišel Janez iz ječe, se je čisto spremenil. Prej je bil tako vesel in zadovoljen, sedaj pa je postal čemerren in izogibal se je ljudi, tudi svoje matere. Le včasih je prišel domov spat ali jest, drugače pa se je vedno potikal okrog. Mamica je jokala in ga prosila, ali nič ni pomagalo. Janez se je odtujil vsemu svetu. Prej je bil tako postaven in krepak, sedaj pa je bil sklonjen in upalnih lic. Tako zelo ga je spremenila huda ječa. Za mater se tudi ni nič več menil, čeravno mu je stregla kar najboljen. Pozno v noč je gorela še včasih luč v materini izbici, kjer je klečala pred podobo Matere božje in goreče molila za izgubljenega sina.

Nekega tihega večera je prišel Janez zopet po dolgem času domov. Komaj ga je mati spoznala. Lice je imel poraščeno in obleko vso razcapano. Osorno je vprašal po večerji in sedel za mizo. Molče ga je gledala mamica, kako slastno je jedel, in solze so ji tekale po velem licu. Po večerji je Janez vstal in sešel mamici v roko. Gledal jo je

dolgo, kot bi si hotel za vedno vtisniti njen obraz v spomin, in dejal s čudnim glasom:

»Z Bogom, mati!«

Pokril se je in hitro planil skozi vrata. Mati je prestrašena skočila za njim in ga klicala nazaj, a že je izginil v temno noč...

Janez se je hitro spustil po pobočju navzdol in nameril korake proti Podgorici, ki je bila zavita v tajinstveno temo. Noč je bila temna in oblačna in kar stresel se je Janez, ko so gledala prazna okna nanj kot mrtvaška očesa. Luna je predrla oblake in posijala medlo na počivajočo dolino. Janez je oddaleč zapazil Vojskovo hišo in po prstih se ji je bližal. Splazil se je k oknu, skozi katerega je sijala še luč. Pogledal je v sobo. Pri mizi je sedel stari Vojska sklonjen čez predal in prešteval denar. Janez ga je pogledal sovražno in zašepetal:

»Tako, Vojska, sedaj sva pa skupaj! Danes je prišel dan, ko ti poplačam tvojo sleparijo! Oh, oče, maščevanje se bliža! Hahaha!«

Peklensko se je zasmel, da je čudno odmevalo po praznem dvorišču. Vojska se je prestrašil in pogledal proti

oknu. Janez pa je splezal hitro na svišli in vzel iz žepa žveplenko. Ukresal jo je in jo je vrgel v kup suhega sena. Kot bi mignil, je vzplamtelo in mahoma ga je obšel rdeč žar. Hotel je hitro stopiti na skedenj, a zmanjkalo mu je tal pod nogami in padel je v listnjak. Za njim pa goreče seno. Samo en krik še in že je zginil v plamenih...

Ogenj je razlival daleč naokrog svojo krvavo svetlobo in razsvetljeval temno okolico, ko so ga še-le zapazili drugi navaščani. Hiteli so gasiti, a brez uspeha. Hlev se je že podrl in tudi hiše se je že prijel ogenj. Naenkrat se nekdo pkomni:

»Ljudje božji, kaj pa stari Vojska, gotovo je še v hiši!«

In pogumni Vojskov sosed je planil v gorečo hišo in par minut kasneje se je vrnil ves osmojen in črn z starcem v naročju. Posadil ga je na tla in močili so ga z vodo. Kmalu se je zavedel in pogledal je krog sebe tako čudno, da so se mu vsi umaknili. Zarjul je:

»Proč, proč, pošasti! Oh, pusti me Cesar! Še zdaj ga slišim, kako se je zakrohotal! Usmili se me; ah, že me davi! Pu-sti me!«

lavstvo tako ali drugače — položaj na svetovnem bojišču se za Anglijo in njene zaveznike ne bo izboljšal, marveč poslabšal.

Okno v svet.

Vojni invalidi in branjarstvo. V listu »Soziale Praxis« obravnava profesor dr. Wygodzinski (Bonn) vprašanje: Vojni invalidi in mala trgovina (branjarstvo). Pisatelj prihaja do sklepa, da bi se naj invalide kakor vdove po padlih vojakih obvarovalo pred branjarstvom. Poudarja se v članku docela upravičeno, da propada ravno zato toliko malih trgovin, ker nimajo tisti, ki so jih otvorili, niti dovolj strokovnega znanja, niti dovolj potrebnega kapitala in morajo že od vsega začetka delati s posojili in dolgovi. Drugi razlog za težaven položaj male trgovine je ta, da se ji posveča preveč ljudi; mali trgovci postanejo ne le ljudje, ki so se drugod ponesrečili, temveč tudi taki, ki so prej imeli lepe službe, pa so jih pustili, ker se jim je zdelo, da bodo kot branjevci bolj neodvisno živeli. V modernem človeku je veliko stremljenja za samostojnostjo in to žene marsikatero v trgovino; tam seveda spozna, da je tudi pri tem poklicu svoboda le prazen pojem, ako nima človek na razpolago dovolj kapitala in znanja. Nekateri si seveda pomagajo, velika večina je pa do skrajnosti odvisna od dobaviteljev in odjemalcev. Razmere v mali trgovini torej niso sijajne in se bodo po vojni še poslabšale, če bode preveč ljudi sililo v ta poklic. Dr. Wygodzinski sklepa svoj članek s pozivom na one, ki imajo skrbeti za vojne invalide, da naj tem raje preskrbe drugod kruha in jim naj odsvetujejo branjarstvo. — Ta nasvet bodo z veseljem pozdravile konzumne zadruge, ne zato, ker bi se bale

Raztrgal si je srajco in planil v gorečo hišo. Zblaznel je . . .

Ko so drugi dan vaščani razkopavali ostanke nekdanjega Vojskovega hleva, so izvlekli izpod ožganih brun človeško truplo. Spoznali so Janeza. Obraz je imel črn in ves osmojen in divje so gledale njegove osteklenele oči. Čez ves obraz pa je bil razlit usmeh triumfa . . .

Pomolili so ob njegovem truplu in marsikdo si je otrl solzo, ko ga je gledal. Dejali so:

»Čeprav je bil tako čuden, vendar smo ga imeli vsi radi. Takšnega konca gotovo ni zaslužil. Bog mu bodi milostljiv!« —

Pokopali so ga na pokopališču za zidom in malo jih je šlo za njegovim porebom. Le stara mamica je jokaje spremljala ljubljene sina na zadnji poti.

Edino ona je vedela, kdo je zažgal Vojskovo hišo in še na smrtni postelji je prosila Boga naj mu odpusti, saj je maščeval krivico, ki mu je oropala življensko in posmrtno srečo . . .

konkurence, temveč zato, ker gotovo ni v interesu kupčujočega občinstva, ako se trgovina z živili razcepi na sto in sto neizurjenih rok.

Goriška zveza gospodarskih združenj in društev je po vojski z Italijo močno prizadeta. Njeni bivši uradni prostori v Gorici so docela porušeni. Kakor znano posluje zveza sedaj v Ljubljani, kamor je pravočasno spravila v varnost vse važnejše stvari.

Švicarske zadruge v vojski. Glasilo švicarskih rajfajznovk piše sledeče o tem, kaj so švicarske kmetijske posojilnice doživele tekom svetovne vojne: Ko so v zadnjih dnevih julija 1914 prihajala poročila o mobilizaciji pol Evrope, bilo je pač marsikateremu vlagatelju tesno pri srcu zaradi prihranjenih grošev. To je svedočil splošni run na banke; stotine oplassenih vlagateljev je stalo v dolgih vrstah pred bankami in hranilnicami in celo policija je bilo treba poklicati na pomoč, da je delala red med razburjenimi ljudmi. Celo kantonalne banke, za katere jamči država, so takrat izplačale več milijonov hranilnih vlog. Kako pa je bilo pri rajfajznovkah? Črnovojnik, ki so morali že ob prvih dneh pod orožje, so dvigali majhne zneske in mora še tu in tam kak boječ vaščan, ki pa je navadno po primernem pouku zopet pustil svoje prihranke pri posojilnici. Drugače pa je vladalo v posojilnice popolno zaupanje. Morda je to vedenje nekoliko pripisati mirnejši, manj nervozni naravi kmečkega ljudstva. Da so bili dvigi res neznatni, je razvidno iz okolišnic, da je bilo pri zveznih posojilnicah l. 1914. manj denarja dvignjenega, kakor v obeh prejšnjih letih skupaj. Dviganje je bilo neprijetno le v toliko, ker je nastopilo koncem julija, torej ob času, ko morajo posojilnice imeti na razpolago mnogo denarnih sredstev za izplačevanje mleka sirarjem. Mnogim posojilnicam se za izplačevanje hranilnih vlog sploh ni bilo treba obrniti do zveze. Povprečno je vsaka posojilnica izplačala približno 2000 frankov, to je nekako en odstotek pri posojilnicah naloženega denarja. To je brez dvoma dokaz, kako trdna je na Švicarskem združna ideja in kako veliko zaupanje ima ljudstvo do posojilnic. Proti koncu l. 1914 in ves čas v letu 1915 so hranilne vloge močno naraščale. Ker so poleg tega posojilnice z ozirom na negotovost splošnega položaja dajale le malo posojil, se je nabralo mnogo odvišnega denarja in se je likviditeta povsod zelo povzdignila. Po sojilnice uživajo velik ugled osobito zaradi tega, ker dajajo posojila na garancija za varnost podeljenh kreditov.

Vojaki za gozdna dela. Vojno ministrstvo je za pomoč pri gozdnih delih odredilo, da se dajo občinam, oziroma posameznim posestnikom podobno kakor za poljska dela na razpolago moštva, ako se to zahteva potom politične oblasti prve instance. Dopusti za gozdna dela pa se ne bodo dajali. Dosedanje določbe glede oprostitve gozdnih gospodarjev in gozdnih varnostnih organov (gozdarjev, logarjev, gozdnih čuvajev),

dalje glede delavcev v gozdnem gospodarstvu in njegovih postranskih obratih (žage, ogeljarne itd.), t. j. glede gozdnih delavcev, ogeljarjev, voznikov, žagarjev itd., ostanejo v veljavi.

Poljedelski stroji dražji. Zveza tovarnarjev za izdelovanje poljedelskih strojev naznanja, da je zvišala cene za poljedelske stroje za 15 do 20 odstotkov.

Najvišje cene za špirit. Po naredbi c. kr. trgovskega ministrstva z dne 8. novembra 1915 so se uvedle najvišje cene za špirit. Najvišja cena denaturiranega špirta v kotlih ali sodih čez 500 litrov je za Kranjsko 109 K. Cene pri nadrobni prodaji pod 25 litrov smejo biti kvečjemu 10% višje in jih uredi politična deželna oblast. V ti količini mora biti 90% alkohola, če ga je pa več, se sme cena dvigniti razmeroma. Nadrobni prodajalci špirta morajo imeti v svojih lokalih na vidnem prostoru nabite najvišje cene. Kontrola za točno izpolnjevanje te naredbe je poverjena političnim oblastim prve instance. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali z globo do 5000 K ali z zaporo mdo 6 mesecev.

Gospodarska zveza z Nemčijo. Na zborovanju nemško-avstrijsko-ogrske gospodarske zveze v Draždanih so sklenili resolucijo, ki zahteva gospodarsko zvezo in po pogodbi za daljši čas sklenjeno skupno trgovsko politiko. Odklanja se dajanje posebnih ugodnosti, pač pa zahteva skupen zunanji carinski tarif. Gospodarske posebnosti se dajo v medsebojnem prometu vpoštovati s posebno izravnalno carino.

Dunajska borza se zopet otvori. Dunajska borzna zbornica se je že del časa posvetovala o zopetni otvoritvi borze in je potem stavila tak predlog finančnemu ministrstvu. Kakor poroča »Korr. Wilhelm«, je finančni minister izjavil, da mu je simpatično, če se borza v omejenem obsegu zopet otvori, vendar bi se morale ustvariti varnosti, katere zahtevajo sedanje izredne razmere. V kratkem bo izdal potrebne odredbe. Na koncu je minister pristavil, da v slučaju otvoritve računa na izkazan patriotizem udeleženih krogov in časopisja, da se prepreči vsaka prenapeta špekulacija.

Draginja na celem svetu. Draginja v vojni nikomur ne prizanaša ter so je v enaki meri deležne tudi nevtralne države. Na Francoskem stane sladkor še enkrat toliko kot v miru. Dvanajstotrica jajc je preje stala 1.50 franka, danes pa 2.40 do 3 franke. Poljski sadeži so se podražili za 75 do 100%. Iz Italije se istotako poroča o naraščajoči draginji najpotrebnejših živil. Ondi nedostaje še vsake organizacije v preskrbovanju in vsak korak zakonodaje

Kot brambno sredstvo proti boleznim požirnatnika in grla priporočamo izpiranje s Fellerjevim antiseptičnim, razkužujočim rastlinskim esencnim fluidom z zn. »Elsa-Fluid«. Umori klice ter očisti vse dele požirnatnika. Okrepi sluzno kožo pred škodljivimi učinki mraza. 12 steklenic tega preizkušene domačega sredstva pošlje kamorkoli franko za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 264 (Hrvatska). Tudi Fellerjeve nalahno odvajalne rabarbarske kroglice z zn. »Elsa-Pillen«, 6 skatlic franko 4 K 40 h, se lahko obenem naroče.

v tem oziru naleti med državljansko nediscipliniranim ljudstvom na valike težkoče. Na Angleškem je tačas cena za prvovrstno pšenico višja nego na Nemškem, znatno višja nego cena najvažnejšega nemškega krušnega žita, rži. Ravno tako je tudi moka na Angleškem dražja nego na Nemškem. Tudi mesne cene so na Angleškem silno visoke. V nevtralnih državah ni nič boljšje. Rumunija, izrazito poljedelska dežela, zelo trpi vsled velike draginje živil. Že v septembru so poročali rumunski listi, da je večina rumunskih proizvodov dvakrat do trikrat dražja nego drugače, dasi jih je v izobilju. Ravno tako drage kakor živila so oblačilne potrebščine. Nikjer v Evropi ni take draginje kakor v Rumuniji, kjer je postalo življenje za široke ljudske sloje posebno v mestih naravnost nemogoče. Prav tako je v Švici. Meso in surovo maslo sta dosegla ceno, kakršnih nihče ne pomni. Pa tudi iz ostalih dežel prihajajo poročila o naraščajoči draginji.

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Pri glavobolu in bolečinah v obrazu uporabljajo mnogi, kakor kažejo poročila v nad 100 000 zahvalnih pismih, z najboljšim uspehom

blagodejno

vtiralno sredstvo, Fellerjev blagodišeči rastlinski esenčni fluid z zn.

„Eka-Fluid“

12 steklenic franko 6 kron, 24 steklenic franko 10 K 60 h. Lekarnar E. V. Feller Stubica, El-atrg št. 264 (Hrvatska). Odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. „Elsa-Pillen“, 6 škatlico franko 4 K 40 k.

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi:

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu
kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti šte. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrililo!

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg šte. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volneno blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebščine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicaht v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gosjega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritičje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštnohranilnične položnice brezplačno na razpolago.

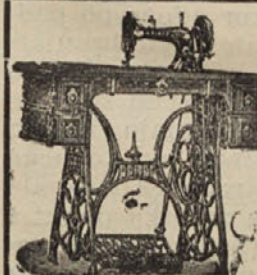
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber vezenih, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robocev, ovratnikov, zavrataio, volne, sukanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok
specijalna trgovina šivalnih s'rojev in koles

Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokih od strokovnikov priznana najboljša šivalna stroja v Evropi in to so PFAFF 10letna pisarna garancija! Pouk o vezenju vsak č s brezplačno. Priidni posredovalci se iščejo.